

Oponentský posudek

Jakub Boháč:

Metoda překladu v beletristických překladech z maďarštiny 1945-2006

Diplomant si klade za cíl analýzou 40 překladů z maďarštiny zkoumat metody uměleckého překladu v době 1945-2006. Výběr tématu i vytčený cíl považuji za záslužný.

Literární dílo nabízí více interpretací. Interpretace původního díla překladatelem je tedy pouze jednou z možných interpretací. Překladatelská koncepce je překladatelovo pojetí předlohy: ačkoli je v překladovém díle přítomna, těžko se zkoumá. Předkládaná práce si proto nestanoví za cíl pátrat po překladatelské koncepci, ale po metodě překladu, což je konkrétní realizace překladatelské koncepce. Je zobecněním konkrétních překladatelských postupů a řešení, jakými jsou doslovný překlad, substituce, transkripce, naturalizace, exotizace, kompenzace atd. Existuje celá škála metod překladu, cílem předkládané práce je analyzovat otázky metody překladu. Zkoumá, jaké metody lze najít v uměleckých překladech z maďarštiny do češtiny po roce 1945. Práce má teoreticko-empirický charakter.

V první - teoretické - části autor vychází z úvah především českých a slovenských teoretiků překladu a shrnuje argumenty, proč považuje za důležité zabývat se metodou překladu. Teze formulované v teoretické části se snaží ve druhé - praktické - části potvrdit, teoretické poznatky aplikovat na 40 konkrétních překladů maďarských literárních děl do češtiny mezi roky 1945 a 2006. Ve výboru děl se snaží o vyvážený poměr mezi poezií a prózou, tak aby byla zastoupena díla z různých let zkoumaného období a od široké škály překladatelů, s cílem reprezentativně ukázat novodobé trendy uměleckého překladu z maďarštiny. Z obsáhlých překladů vybíral a srovnával tolik pasáží s předlohou, kolik považoval za průkazný pro určení metody překladu.

Autor diplomové práce sestavuje klasifikační kritéria, - překlad titulu, slovní druhy, syntax, interpunkce, vlastní jména, přirozenost výrazu, převod básnických prostředků, grafická podoba básně, dodržování horizontálního členění, výpustky/doplňky, rozvolňování/zhutňování textu, kompenzace, vysvětlivky/doslov, čas a prostor v překladu, tabuizace, preference obsahu/formy - jež při hledání metody překladu sleduje a vyhodnocuje. Kvůli jazykovým rozdílům mezi maďarštinou a češtinou zvláštní pozornost věnuje např. převodu slovesných jmen do cílového jazyka a přesunům informací v rámci vět a souvětí podle potřeb aktuálního členění větného. Kromě analýzy děl podle stanovených klasifikačních kritérií úspěšně zkoumá také metodu překladu prozaických, básnických a dramatických textů z globálního hlediska a snaží se nalézt a formulovat převažující metodu překladu daného období.

Autorův výzkum úspěšně demonstrovuje českou tradici překladů z maďarštiny a její vývoj za 60 let. U překladatelů zastoupených více díly zkoumá také vývoj překladatelských metod, které užívají. Ze zkoumání metody překladu jednotlivých děl autor vyvozuje také zobecnění pro celé zkoumané období.

Autor se úspěšně zhostil svého úkolu. Snaží se podat ucelený obraz o metodách beletristických překladů z maďarštiny 1945-2006. Jeho jazyk je jasný a přehlednost zvyšují také pečlivě vyhotovené přílohy diplomové práce. Práce není prosta překlepů.

Doporučuji práci přijmout a klasifikovat stupněm výborně.

V Praze, 20. května 2008

PhDr. Angelika Schreierová